

Dvojmesačník, november – december 2017

Trenčín región

VIII/II

číslo 7
ročník 2

**Na Dušičky
pod Uhrovským hradom**
strana 10 – 12

Tajomná dolina

Predstavujeme

Kopanice aj slivovica

strana 4 – 5

Turistická polícia

Čertovský Čertov

strana 6 – 7

Reportáž

Noc na strome

strana 8 – 9

9 772453 794003

Pod stromom

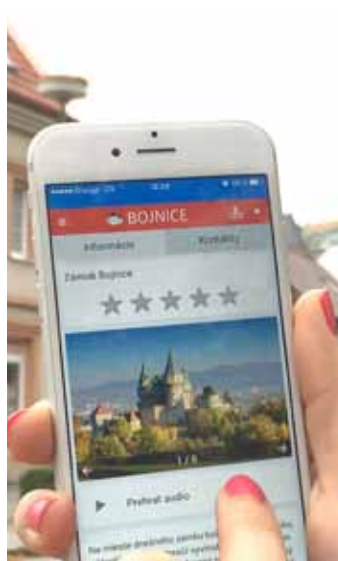
Stojím pod stromom roka 2017. Vybral som sa ho hľadať len pár dní po tom, čo tento prestížny titul získala jablň z Bošáče. Samozrejme, že k stromu ešte nevedú navigačné tabule. K takej hruške, ktorá sa „stromovou miss“ stala pred dvomi rokmi, sa už dostanete bez akýchkoľvek problémov. Dokonca si môžete sadnúť na lavičku pod jej korunou. O jabloni som vedel, že je škaredá a nachádza sa neďaleko hrušky. No ten, kto pozná Bošácu, pochopí. Bošáca aj jej časť Zabudíšová sú plné ovocných stromov. A, pravdupovediac, keď mi bošácky starosta Daniel Juriček hovoril o tom, že ide o vskutku škaredý strom, akosi som mu nechcel veriť. Predsa len, kto by už hlasoval za niečo škaredé? No zdá sa, že ľudia dokážu zaujať aj príbeh. Jablň stojí v Zabudíšovej už viac ako sto rokov. Dodnes sa pýši bohatou úrodou. Každý rok aj viac ako pol tony. A práve táto jej vitalita ju pripravila o krásu. Pod ťarchou plodov sa rozlomila, ostala ošarpaná. Jablká však rok čo rok prekvapia náhodných okoloidúcich. Keď sa vraj do nich zahryznete v lete, kyslosť vám skrví úsmev. No keď ich majitelia vyberú z pivnice v zime a ponúknu vás, zažijete sladké opojenie. Aj preto dostala prívlastok „zimná citrónka“. Vďaka Bošáci a Zabudíšovej sa teda náš kraj stáva aj krajom stromov. Ideálna klíma je ako stvorená na pestovanie ovocných stromov. Už tri z nich sa umiestnili vo finále súťaže Strom roka. Aj bošácku jablň teraz miestni zapisujú do mapy, aby ju turisti našli rovnako pohodlne ako hrušku planú či oskorušu jarabínovú. Práve v ovocinárstve totiž objavili potenciál cestovného ruchu. Keď budete mať chuť na kus ovocia, čistý vzduch a krásny pohľad na okolitú krajinu, nech sa páči. Víta vás Bošáca.

Radovan Stoklasa,
šéfredaktor

Podrobnosti o cyklotrasách nájdete online

Fanúšikov cyklistiky v ostatnom čase pribúda. Podrobnosti o trasách, ktoré môžu využiť v Trenčianskom kraji, nájdete na stránke KOČR Trenčín Región. Webový portál ponúka aj tipy na zaujímavé miesta, ktoré sú v blízkosti danej cyklotrasy.

V Trenčianskom kraji sa nachádza viac ako 1400 kilometrov oficiálne značených cyklotrás. Detailný popis 42 chodníkov rôznej náročnosti nájdete na webovej stránke www.trencinregion.sk. „Sme jedinou krajskou organizáciou cestovného ruchu, ktorá má takýto detailný popis a prehľad cyklotrás na svojom webovom sídle,“ hovorí výkonná riaditeľ-

ka KOČR Eva Frývaldská. Na stránke nájdete popis trasy, kadial' cyklochodník vedie, jej dĺžku, prevýšenie, ale aj typ povrchu. Plánovanie výletu v regióne cyklistom zároveň uľahčia aj fotografie, presné GPS súradnice a prehľadná interaktívna mapa. Vďaka nej cyklisti vidia, aké zaujímavosti sú v okolí trasy, kde sa môžu ubytovať či občerstviť. „Podrobným informovaním o turistickej ponuke v regióne chceme upriamiť pozornosť aj na menej navštevované, nanovo sprístupnené a zabudnuté miesta v kraji a podporiť ich rozvoj,“ doplnil predseda KOČR Trenčín región Juraj Gerlici. (ras)

Záujem o náš kraj rastie

Na našej dovolenkovej mape začína čoraz viac dominovať Slovensko. Dôkazom toho je aj stále väčšia obľúbenosť Trenčianskeho kraja. Región hradov, zámkov a legend navštívilo za prvý polrok tohto roka o 19 percent viac turistov ako vlani za rovnaké obdobie. Najväčšími lákadlami Trenčianskeho kraja sú najmä kúpele, a to v Trenčianskych Tepliciach, Bojniciach a v Nimnici. Turisticky nemenej zaujímavé sú však aj hrady, zámky a hradné zrúcaniny, ktoré nájdete roztrúsené po

takmer celom kraji. Do popredia sa dostáva aj záujem o agroturizmus, salašníctvo a cyklotrasy. Počas prvej polovice tohto roka navštívilo Trenčiansky región až 172 660 turistov, čo je o 32 842 viac ako v prvom polroku 2016. Spomedzi ôsmich krajov tak obsadil piatu priečku, pričom predbehol aj susedný Trnavský a Nitriansky kraj či dokonca Košický kraj. „Pozitívom je aj skutočnosť, že turisti strávili v Trenčianskom kraji viac nocí, počet prenocovaní sa v 1. polroku 2017 zvýšil takmer o 14 % v porovna-

ní s minulým rokom. Nárast turistov sa prejavil aj na zvýšených tržbách za ubytovanie, ktoré v 1. polroku 2017 predstavovali sumu 16,13 milióna eur, čo je nárast o 3,52 milióna eur,“ informoval predseda KOČR Trenčín región Juraj Gerlici. Zároveň bol Trenčiansky kraj v minulom roku jediným, v ktorom stúpol počet lôžok, a to o 278 v porovnaní s rokom 2015. Vo všetkých ostatných slovenských krajoch pritom ich počet výrazne klesol. (bas)

Lístok na hrad aj cez internet

Elektronické lístky na rôzne atrakcie sú vo svete bežným a jednoduchým spôsobom, ako sa vyhnúť dlhému čakaniu v radoch.

Aj na Slovensku sa pomaly stávajú súčasťou služieb, ktoré ponúkajú jednotlivé regióny. Novinku plánujú spustiť aj v Trenčianskom kraji. Rady čakajúcich je vidieť na tunajších hradoch a zámkoch najmä počas letnej sezóny. Elektronický lístok si budete môcť kúpiť z pohodlia domova a pri návšteve danej pamiatky sa ním už iba preukázate. „Predaj takýchto lístkov testujeme na hrade Beckov. Mali by sa dať kúpiť cez mobil či na internete a

uhradiť platobnou kartou. Návštevníci sa následne budú môcť pohodlne dostať na rôzne hrady či zaujímavé podujatia,“ povedala výkonná

riaditeľka KOČR Eva Frývaldská s tým, že takáto forma predaja lístkov na hrad Beckov by sa mohla zaviesť budúci rok. (bas)

Očarení nielen z Tiesňavy

Zástupcovia médií z Maďarska, Poľska, Česka a Slovenska strávili v Trenčianskom kraji tri dni, aby navštívili najpozoruhodnejšie miesta regiónu.

Spoznali všetky štyri prirodzené turistické regióny – kopanice, horné Považie, hornú Nitru, nevynechali ani okolie Trenčína. Ich hosťiteľom a zároveň sprievodcom bola Krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región. Novinársku cestu absolvovali zástupcovia printových i elektronických médií, ktoré sa venujú najmä turizmu, cestovaniu a životnému štýlu.

Obehnúť a spoznať to naj z nášho kraja za tri dni si žiadalo

najmä dobrú logistiku. Novinári si vychutnávali atmosféru každého miesta a snažili sa zistiť čo najviac. Na kopaniciach sa zastavili na Gazdovskom dvore, ktorý podrobne mapuje kopaničiarske zvyky, kroje aj chute. Nemohli vynechať ani stopy Milana Rastislava Štefánika, a teda majestátnu mohyly na Bradle. Príkladom fungujúceho agroturizmu bol tiež agropenzión v Podkylave s príľahlou biofarmou Charolais.

Byť v Trenčíne a nenavštíviť hrad, akoby tu turista ani nebol. Žurnalisti nevynechali ani vychýrené kúpele v Trenčianskych Tepliciach a miestne zrekonštruované kúpalisko Zelená žaba. Inšpirácie na

články ich určite čakali aj v legendárnych čachtických podzemných chodbách. Dostali sa na miesta spájané s grófkou Alžbetou Báthoryovou, zaujala ich degustácia vína z najsevernejšej časti Malokarpatskej oblasti.

Horné Považie ich očarilo najmä prírodou a okolitý svet prestal existovať, keď zbadali Manínsku tiesňavu, najužší vápencový kaňon v strednej Európe. Čerešničkou na torte bola návšteva Bojnického zámku, ktorého atmosféru dotvorilo vystúpenie sokoliarov. A aby toho nebolo málo, v Múzeu prave-

ku sa novinári vrátili do čias neandertálcov a pravekých ľudí.

„Teší ma, že vďaka tejto návšteve sa bude náš kraj prezentovať nielen v rámci Slovenska, ale aj susedných štátov. Verím, že inšpirácie prilákajú ešte viac zahraničných návštevníkov,“ poznamenala riaditeľka KOCR Trenčín región Eva Frývaldská. Podľa jej slov boli novinári milo prekvapení z bohatého a pestrého turistického potenciálu kraja a región chcú odporučiť na dovolenku pre jednotlivcov aj rodiny s deťmi.

(ad)

Hľadá sa TOP GASTRO, v hre je víkendový pobyt

Krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región sa rozhodla oceniť tých najlepších v cestovnom ruchu v Trenčianskom kraji.

„Pod dohľadom odbornej poroty vyberieme v Trenčianskom kraji TOP ubytovacie zariadenie, TOP gastronomické zariadenie, TOP inováciu a oceníme aj osobnosť cestovného ruchu. Cieľom ocenenia je motivovať zariadenia v cestovnom ruchu k neustálemu rastu kvality a podpore tvorby produktov, ktoré sú atraktívne pre turistov,“ pripomenula Eva Frývaldská, výkonná riaditeľka KOCR Trenčín región.

O čo teda ide? Svojím názorom môžete pomôcť aj vy. „Zaujima

nás, ktoré je vaše TOP gastro zariadenie, teda reštaurácia, bistro či kaviareň. Pošlite nám nomináciu na zariadenie, v ktorom podľa vášho názoru ponúkajú nielen kvalitné služby, ale aj príjemnú atmosféru a skvelý gastronomický zážitok. Jednoducho miesto, ktoré vás očarilo svojou atmosférou a kam sa vždy radi vrátite.

Napište nám do 30. novembra 2017, aké je vaše najobľúbenejšie gastro zariadenie, a každý jeden príspevok bude zaradený do žrebovania o víkendový pobyt,“ doplnila Eva Frývaldská.

Svoje tipy posielajte na adresu redakcie: Trenčín región, krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A,

911 01 Trenčín alebo e-mailom na info@trenclinregion.sk. Vaše nominácie budú posunuté do ďalšieho kola, verejného hlasovania za „TOP gastro zariadenie“, ktoré bude prebiehať od 10. decembra 2017 do 10. januára 2018. Všetky podrobné informácie o hlasovaní sa dozviete v ďalšom čísle dvojmesačníka Trenčín región, na webstránke www.trenclinregion.sk či facebookovej stránke Trenčín región.

Ocenenia „TOP V CESTOVNOM RUCHU TREŇIANSKEHO KRAJA“ budú slávnostne odovzdané počas veľtrhu cestovného ruchu ITF Slovakia-tour v Bratislave v januári 2018.

(red)

Kopanice podľa vzoru slivovica

Lazy, štále či rale. Všetky názvy označujú to isté – územia s typickým rozptýleným osídlením. V našom kraji sú to zase kopanice, ktoré lákajú víkendových chalupárov a všetkých, ktorí dávajú prednosť samote a pokojnému prírodnému prostrediu.

Región kopaníc ohraničujú Karpaty – na severe Biele, na juhovýchode zase Malé. Jeho centrom je Myjava alebo Metropola pod slamou, ako ju vo svojom rovnomennom románe kedysi nazvala spisovateľka Zuzka Zguriška. Kopaničiarsky kraj sa tiahne až po Nové Mesto nad Váhom, ktoré je jeho severnou hranicou. V rámci tejto oblasti sa nachádzajú stovky kopaníc. Roztrúsené domčeky s architektúrou zo začiatku 20. storočia patria k miestnemu koloritu, ktorý začínajú čoraz viac objavovať aj ľudia z mestského prostredia.

TRADÍCIE

S kopaničiarstvom regiónom sa neodmysliteľne spájajú tradície, a to aj

prostredníctvom originálneho folklóru. Dodnes tu pôsobí viacero folklórnych súborov a skupín, tradičnú kultúru tiež podporujú zaujímavé podujatia v Gazdovskom dvore v Turej Lúke či remeselné kurzy, ktoré pripravuje myjavské Centrum tradičnej kultúry. Každoročne sa navyše v Myjave koná aj Medzinárodný folklórny festival, v rámci ktorého sa predstaví množstvo kvalitných domácich, ale aj zahraničných účinkujúcich.

Na kopaniciach sa zachovalo množstvo tradičných krojov, ktoré sa vyznačujú predovšetkým farebnou jednoduchosťou i striedmou výzdobou. Myjava totiž patrila ku krajom, v ktorých bol a dodnes stále je silný evanjelizmus, čo malo vplyv aj na samotnú podobu tamojšieho kroja, ktorý sa tak líšil od okolitých katolíckych regiónov s farebnými a výrazne zdobenými tradičnými odevmi.

ĽUDIA

Typickou ozdobou miestneho ženského a dievčenského kroja bola palič-

ková tylová čipka, v okolí Myjavskej pahorkatiny známa aj ako pletená cipka. Jej krásu si v marci tohto roka mohla všimnúť celá krajina. Spoločne s Vajnorským ornamentom ju totiž zapísali do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska. Paličkovaná čipka z oblasti Myjavskej pahorkatiny tak patrí k našim unikátom. Vďaka pleteniu z jemnej bielej priadze na tylovej sieti je krehká, vzdušná a jemná. Na kopaniciach má jej tvorba dlhú históriu – objavuje sa už v 80. rokoch 19. storočia a toto umenie dodnes nevymizlo. Jedinénej technike paličkovania sa v súčasnosti venuje Klub pletenej cipky Brezová pod Bradlom a Klub krajnianskej čipky v obci Krajné.

Hoci dnes sa už na Myjave kroje bežne nenosia, celé generácie kopaničiárov spája svojské nárečie. To je známe najmä svojou tvrdosťou – zabúda na mäkkene a dvojhlásku ô. Spoločnú reč s domácimi však určite nájdete pri poháriku kvalitnej pálenky. Myjavská či bošácka slivovica sa preslávila

d'aleko za hranicami Myjavska, pričom práve tento destilát sa zaradil aj medzi sedem divov kopaničiarkeho regiónu. Okrem pálenia však miestni zužitkujú ovocné plody aj na iné účely – v regióne nájdete sušiarne ovocia a zažijete tu aj tradičné varenie slivkového lekváru.

PRÍRODA

Krásy kopaničiarkeho kraja môžete spoznávať autom, peši, ale aj na bicykli. Myjavská pahorkatina, Malé a Biele Karpaty či Považský Inovec ponúkajú nádherné výhľady na región pod Bradlom a Veľkou Javorinou. Nechýbajú ani viaceré značené turistické chodníky a cyklotrasy, ktoré vás zavedú napríklad k ruinám kostolíka v Haluziciach, hradom Branč, Čachtice a Beckov či k mohyle Milana Rastislava Štefánika na Bradle. V nadchádzajúcej zimnej sezóne sa zase môžete vybrať na bežky. Informácie o ich údržbe dokonca získate prostredníctvom aplikácie S mobilom po Bielych Karpatoch. (bas)

Sedem divov kopaničiarskych

Pyramídy v Gíze, Artemidin chrám v Efeze, Diova socha v Olympii či Mauzóleum v Halikarnasse – sedem divov sveta pozná asi každý. Aj kopaničiarsky región má svoje unikáty, ktoré nenájdete nikde inde. Niektoré sú pastvou pre oči, iné zase potešia vaše uši či chuťové poháriky.

V roku 2013 zorganizovali členovia Kopaničiarskeho regiónu – miestnej akčnej skupiny netradičnú anketu. Prostredníctvom internetového hlasovania hľadali sedem divov kopaničiarskeho regiónu. Chceli tým poukázať na zaujímavé atrakcie, ktoré sa tu nachádzajú, a prilákať nových turistov. Hlasujúci vyberali medzi 23 miest či vecí tie, ktoré sú pre tento kraj charakteristické. Pomyselnú prvú priečku obsadila mohyla Milana Rastislava Štefánika v Brezovej pod Bradlom.

Dielo architekta Dušana Jurkoviča dodnes pripomína významného slovenského štátnika, ale aj udalosti, kedy sa Slováci zaradili medzi slobodné národy sveta. Pokiaľ chcete spoznať ďalšie divy kopaničiarskeho regiónu, vyberte sa na Holubyho chatu na Veľkej Javorine, Medzinárodný folklór-

ny festival Myjava či do Gazdovského dvora v Turej Lúke. Svoje miesto v elitnej sedmičke má aj Myjavská veža kostola evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, vyhliadková veža Poľana v Brestovci a asi najtypickejší destilát tohto regiónu – kopaničiarska slivovica. (bas)

Vitajte v trojlístku Myjava, Brezová p./B. a Stará Turá

Slovo kopanica pôvodne označovalo roľu, ktorá bola obrobeňá kopaním či kľčovaním. Následne sa využívala na poľnohospodárske účely. Dnes toto pomenovanie používame pre osamelé usadlosti, ktoré nájdeme roztrúsené po svahoch. Hoci na Slovensku máme päť hlavných

kopaničiarskych oblastí, myjavská bezpochyby patrí medzi najznámejšie.

Hlavné osídlenie myjavských kopaníc súvisí s kopaničiarskou kolonizáciou, ktorá odštartovala v 16. storočí. Podnietil ju nárast počtu obyvateľov a s ním spojený nedostatok urbárskych

pozemkov. V súčasnosti zaberajú myjavské kopanice južné a juhovýchodné svahy Bielych Karpát a Myjavskú pahorkatinu. Tiahnu sa od Senice cez Myjavu, Starú Turú, Bošácu, Hornú Súču až po dolinu rieky Vlára.

V Trenčianskom kraji sa rozkladajú na území dvoch okresov – Myjava a Nové Mesto nad Váhom. Medzi Záhorím a Považím tak vytvárajú zvláštnu oblasť s mnohými špecifikami. Zároveň majú veľa spoločného s regiónom Slovákka na Morave – nárečie, stavby, ľudovú kultúru, ale aj kvalitné produkty z ovocných záhrad.

Troma hlavnými centrami tohto regiónu sú mestá Brezová pod Bradlom, Stará Turá a Myjava, podľa ktorej sa kopanice v tomto regióne nazývajú. (bas)

A B E C E D A

slivovica

- Najznámejší artikel kopaničiarskeho regiónu. Priemerný Slovák ročne vypije 13 litrov čistého alkoholu, z kvalitnej slivovice ho však hlava bolieť nebude.

čipka

- Na Myjave pletú čipky, nie čipky. Slávna paličkovaná má pôvod v belgickej čipke, jej výrobu priniesli do kopaničiarskej obce Krajné dve sestry z českého Vamberka.

lekvár

- Právý lekvár by sa mal variť niekoľko hodín, kým sa voda z ovocia nevyparí a nevznikne hustá konzistencia. Vďaka tomu nekvasí ani neplesnivie.

stratený vokáň

- Dvojhĺsku ô budete na kopaniciach počuť len ťažko. V tvrdom nárečí sa na ňu pozabudlo rovnako ako na dvojhĺsky.

Zuzka Zguriška

- Vlastným menom Ľudmila Dvořáková, rodená Šimonovičová, ktorá si pseudonym zvolila podľa mena kopaničiarskej osady U Zgurišov. Preslávila ju humoristická próza, v ktorej si všimla práve myjavské kopanice.

Sváko Ragan

- Postava, ktorú preslávil Jozef Kroner, mala reálny základ. Pre spisovateľa Ela Šándora sa stal námetom garbiar Martin Lacko z Brezovej pod Bradlom, ktorého prezývali sváko Ragan.

Čertovský dobrý Čertov

Je ospalé popoludnie, hľadáme do mapy a hľadáme miesto, ktorému venujeme ďalší kontrolný výlet po Trenčianskom regióne. Pred očami sa nám mihne trochu strašidelný názov – Čertov. V očakávaní balíme batohy a vyrážame na cestu.

TURISTICKÁ POLÍCIA

Prírodná rezervácia Čertov sa nachádza v lone prírody pohoria Javorníky. Je súčasťou Chránenej krajinskej oblasti Kysuce v katastri pohraničnej obce Lazy pod Makytou na severe okresu Púchov. Roky sa teší záujmu milovníkov prírody a športového vyžitia zo Slovenska aj z Čiech. Vďaka jej horskému charakteru je tu v zimnom období lyžovačka veľkým lákadlom a ak je chudobnejšia snehová nádielka, prírodu zastúpi umelé zasnežovanie. V okolí sa nachádzajú dve známe lyžiarske centrá – Ski Čertov na slovenskej a Ski Kohútka na českej strane. Vďaka výhodnej polohe je tu možnosť turistiky z oboch strán hranice – ľahké a stredne náročné turistické trasy, vhodné aj pre rodiny s deťmi. V okolí sa nachádza viac ako 140 kilometrov prepojených cyklotrás a v zimnom období zasa približne 28 km bežkárskeho stôp.

Predpoveď počasia tentoraz

nesklamala. Je krásne jesenné dopoludnie a my vystupujeme z auta na parkovisku v areáli Ski Čertov. Oblasť ponúka viacero značených turistických trás. Vyberáme sa po zelenej turistickej značke, lesným chodníkom hore na hrebeň. Od miestnych sa dozvedáme, že Čertov je vraj lokalitou s najčistejším životným prostredím na Slovensku. Kvalitatívne to nevieme posúdiť, no pocity môžeme s istotou povedať, že svieži vzduch, presýtený vôňou stromov a vlhkej zeme, nás vzpružil natoľko, že aj po hodinovom šliapaní do kopca máme energie na rozdávanie. V okolí dvadsiatich kilometrov vraj nie je žiadna továreň, lúky sú plné liečivých bylín, v lesoch je dostatok húb a lesných plodov. Prútený košík, ktorým sme sa na cestu

vyzbrojili, veru nezostal prázdny. Výstup sa síce časovo natiahol, no náladu a turistický entuziazmus nám tento zážitok rozhodne pozdvihol. Z lesa vychádzame pri horskom hoteli Portáš, priamo na slovensko-českej hranici.

Na hrebeni je prekvapivo veľa turistov a cyklistov. Počas pracovného týždňa sme čakali len zopár zabúdených hubárov a zatvorené prevádzky. Po chvíli zisťujeme, že naši českí bratia dnes oslavujú svätého Václava. Na terase hotela je živo, slnečné lúče a orosené poháre pridávajú fanúšikom zdravého pohybu na dobrej nálade.

Hrebeň a zároveň štátnu hranicu lemujú červená turistická trasa. Možno sa ňou vybrať na Veľký Javorník (1 071,5 m n. m.), najvyšší vrchol pohoria Javorníky, či opačným smerom na Makytú (923,3 m n. m.). Zvolili sme okruh k horskému hotelu Kohútka a ďalej žltou turistickou značkou späť do Čertova. Bez prestávok, pohodovým tempom trasa trvala necelé tri hodinky. Možnosť občerstviť sa na vrchole je viacero, navyše ponúka úžasný výhľad. Výbornú kávičku na slnečnej terase v bistre Chochlačka v kombinácii s milou obsluhou vrelo odporúčame. Zariadenie je súčasťou horského rezortu Jasoň s ubytovaním v útulných izbách a apartmánach. Opodiaľ sa nachádza Slovensko-české infocentrum Kohútka, personál ochotne poskytne všetky užitočné informácie, mapy okolia, zakúpiť si môžete aj drobný suvenír. Ak sa rozhodnete začať výletnú trasu

až na hrebeni, nájdete tu i veľké parkovisko.

Pri návrate do východiskového bodu nám poriadne vytrávil. Keďže chata Čertov, v ktorej sme sa chceli pôvodne občerstviť, bola z dôvodu rekonštrukcie zatvorená, presunuli sme sa o kúsok ďalej, do hotelu Čertov. Jediná škoda, že v reštaurácii v podzemných priestoroch hotelu sme boli ukrátení o výhľad na zapadajúce

slniečko. Výbrané menu – slepačí vývar, medailóniky z bravčovej panenky na dubákovom omáčke a zeleninový šalát s oštiepkom – potešilo. Bolo cítiť domácou kuchyňou, príjemne dochutené a čerstvé. No chýbala čerešnička na torte, obsluha bola na náš vkus trochu rezervovaná a bez úsmevu. Ten nám však na tvári neskôr vyčarila minizoo, situovaná oproti hotelu. Jej osadenstvo

tvorili miestne lamy, minikozy i kamerunské ovečky. Okrem ubytovania a stravovacích služieb hotel ponúka i wellness služby a dostatok outdoorových či indoorových športovísk.

Okolie Čertova je bohaté nielen na prírodné pamiatky, ale aj na tie kultúrne, historické. Návštevník má čo robiť, aby si ich v priebehu dňa stihol všetky pozrieť. A veru nestihne... My sme sa po ceste domov zastavili v peknej obci Lednica a obzreli si legendami opradenú zrúcaninu hradu. Plánovali sme tiež výhľad z rozhľadne Púchovskej doliny a zrúcaniny hradu Vršatec. Tieto destinácie však kvôli čoraz dlhšej jesennému svetlu zaradujeme do itinerára ďalšej návštevy tohto pôsobivého regiónu.

Zhrnúc všetky zážitky a dojmy z ďalšieho dielu turistickej polície konštatujeme, že táto časť Javorníkov je naozaj „čertov-

sky“ očarujúca. Krásne výhľady, nádherná prírodná scenéria i zákutia, čerstvý vzduch a dobrá „občianska vybavenosť“ okolia. K pohode na horách jednoznačne patrí aj povýletový relax, ktorý si tu možno dopriať v podobe wellness či posedenia pri dobrom jedle a nápojoch. Na vlastné oči sme sa presvedčili, že o turistické zážitky v okolí Čertova nie je núdza. A hoci názov pôsobí navonok strašidelne, zmenil sa na príjemné rozprávko.

(bafa)

Strava	8/10
Ubytovanie	9/10
Wellness	9/10
Obsluha	7/10
Lokalita	10/10
Celkový dojem	9/10

V Bratislave sa skloňovala KOCR Trenčín región

Význam fungovania krajských organizácií cestovného ruchu (KOCR) ako inštitúcií zaoberajúcich sa rozvojom turizmu na regionálnej úrovni bol jednou z tém 2. ročníka regionálnej konferencie cestovného ruchu s názvom Trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu – nástroj pre rozvoj 2017.

Podujatie organizoval Bratislavský samosprávny kraj a krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR) Bratislava Region Tourism v spolupráci so Slovenským domom Centrope 27. septembra 2017 v bratislavskom

hoteli Radisson Blu Carlton.

V rámci prvého panela prednášok predstavilo svoju činnosť všetkých päť krajských organizácií cestovného ruchu, ktoré pôsobia na Slovensku od roku 2012. Najmladšou organizáciou je KOBR Trenčín región, ktorá funguje len od roku 2015. Napriek krátkemu dvojročnému fungovaniu sa môže porovnávať s dlhšie fungujúcimi inštitúciami, či už v počte alebo charaktere zrealizovaných aktivít. Výkonná riaditeľka KOBR Trenčín región Eva Frývaldská sa v prezentácii zamerala na hlavné úspechy or-

ganizácie. „Ako nová organizácia sme sa s odhodlaním pustili do tvorby webového portálu, ktorý turistom poskytuje komplexné informácie a uľahčuje im pobyt v našom kraji. Web tiež dáva priestor podnikateľom v cestovnom ruchu, prezentujú na ňom svoje služby, pobytové balíky či podujatia, ktoré organizujú pre verejnosť.“

Krajská organizácia cestovného ruchu sa okrem on-line prezentácie venuje aj podpore domáceho cestovného ruchu organizovaním rôznych súťaží a kampaní. Cieľom jej aktivít je informovať

turistov o ponuke v kraji, poskytnúť im tipy na ubytovanie či trávenie voľného času a podporiť aj podnikateľov či významné podujatia v kraji.

Konferencia poukázala na to, že hlavným prínosom KOBR v Žilinskom, Košickom, Prešovskom, Bratislavskom či Trenčianskom kraji je spolupráca súkromného a verejného sektora. KOBR pôsobia ako zjednocujúci prvok, dokážu prepojiť všetky zložky pôsobiace na území kraja s cieľom rozvíjať región, aby bol atraktívny pre čoraz väčší počet turistov.

(red)

Na strome som ešte nespal

Máte „na krku“ dvoch chalanov vo veku sedem a desať rokov na dva dni. A asi dobre poznáte, že pokiaľ sa nič zaujímavé nedeje, sú hneď unavení od nudy. Nuž, dedko, vymýšľaj! Treba nájsť aktivitu, ktorá zaujme aj náš seniorov, nielen deti. Po krátkom rozmýšľaní sme sa rozhodli,

že pôjdeme do neďalekých Trenčianskych Teplíc.

Na internete pátram po atrakciách kúpeľného mesta a do cesty mi vbehne stránka domčeka na strome. Hneď ma zaujala, lebo na strome som ešte nespál. Moja polovička mi jemne naznačila, že som sa asi zbláznil, ale nakoniec

tento plán „odobril“. V rezervačnom systéme bola náhodou voľná noc zo soboty na nedeľu, ináč bolo všetko obsadené. Náhoda podporila môj strelený nápad, tak sme sa teda obrazne vybrali proti toku Tepličky. V lese nad kúpeľným parkom je na stromoch zavesené to čudo, čo nás tak veľmi lákalo – domček na strome.

Chlapcov to potešilo a po ubytovaní a krátkom poučení o bezpečnosti a pravidlách bývania v päťmetrovej výške sme sa vydali na prechádzku po Trenčianskych Tepliciach. Boli sme zvedaví, čo ponúkajú turistom s deťmi.

Kúpeľný park a susediaci les sú pretkané mnohými chodníkmi.

Na konci parku je jazierko, v mojej pamäti zafixované s labuťami a člnkami, ale po tých nebolo ani stopy. Vykročili sme teda k centru mesta, ale ďaleko sme sa nedostali. Po niekoľkých metroch narazila naša turistická skupinka na detské ihrisko s rôznymi preliezačkami, kde sa Jakub s Filipom riadne vyšantili. Po chvíli, keď mi už začali drkotat' zuby od zimy – bolo 10° C – sa mládenci dali presvedčiť o nutnosti pohybu aj pre seniorov. Onedlho sa pred nami zjavilo cvičisko s jednoduchými posilňovacími strojmi, kde sa aj starecké srdiečko potesilo a všetko si vyskúšalo spolu s deťmi.

Zaujalo nás označenie stromov v parku s popisom a miestom pôvodu. Pochádzajú z celého sveta a krásia prostredie slúžiace na oddych pre kúpeľných hostí i návštevníkov. Chlapci navrhli, aby sme ich „zmerali“, a tak sme sa na radosť okoloidúcich vrhli do objímania mocných kmeňov. Na niektoré naše rozťahnuté ruky veru nestačili... Po okraji lesa takisto vedie lesnícky náučný chodník.

Krátko sme sa zastavili pri tabuľkách s menami hercov na Moste slávy, mládež poznala iba zopár mien, čo je v ich veku pochopiteľné. Chlapcov viac zaujali výtvarné diela medzi Kursalónom a centrom, komentovali ich, obzerali, tvárili sa ako členovia odbornej poroty.

Bosí, ale s oblátkami

Aké by to boli kúpele bez kúpania? Mesto ponúka turistom viaceré možnosti, otvorené i kryté bazény, termálnu vodu, vírivky, masáže, relax. Každý tu nájde to, po čom jeho duša túži. My sme pre nedostatok času túto časť ponuky vynechali.

Prvým bonusom pre deti aj pre nás bol predaj kúpeľných oblátok. Možno aj preto, že boli čerstvo upečené a hriali v ruke. Zima-nezima, zmrzlina poteší, nuž sme si ju dopriali a usilovne lízali. Bola obrovská výhoda, že sa v chlade netopila a nebolo treba zachraňovať oblečenie poľkané sladkou pochúťkou. Chladné počasie nakoniec zvíťazilo nad zve-

davosťou turistov a zahnilo nás do reštaurácie na večeru.

Bolo treba načerpať sily i teplo na dlhú noc. Po gurmánskom zážitku sme sa za šera vydali na cestu k nášmu domčeku. Prišli sme pod mohutné buky, na ktorých visí konštrukcia. K domčeku vedie mostík, ktorý sa pod nami hojdal, čo sa chlapcom tak zapáčilo, až ich bolo treba zahnať dovnútra. Vyzuli sme sa na mostíku a obuv odložili do plastových puzdiar zavesených na zábradlí. Pri predstave ranného obúvania mi okamžite drkotali zuby.

Vnútri nás privítala tma-tmúca. Žiadny vypínač, rozsvietili sme teda kahančeky na batérie a zapálili olejové kahance ukryté v kovových lampášoch. Všade vôkol boli pripravené malé baterky i čelové lampy, a to sa našim nezbedníkom asi páčilo najviac. Behali s čelovkami a osvecovali všetko a všetkých. Zaujali ich chrobáčky na podlahe, tak ich upratali a vyložili za dvere. Čakal nás dlhý večer, no márne som hľadal vypínač kúrenia, museli sme si pomôcť sami. Zahalili sme sa do diek a pri čelovkách sediac na posteli začali s kartami. Mládež nás riadne vyprášila, až som sa čudoval, kde sa chlapci naučili takto narábať s čertovými obrázkami. Na rad prišla posteľná verzia hry Človeče, nehnevaj sa, tam sme lepšou taktikou dokázali odvrátiť debakel.

Čosi sme si zahryzli, vypili a šup do postele. Cesta na WC bola dobrodružná, na terase je suchý záchod, džbán s vodou na umytie a lavór. „Načo nám mama nabalila zubné kefy? Ako ich použijeme?“ sme sa Jakub. Starší Filip sa pokúša umyť v ľadovej vode, no veľmi sa mu to nedarí.

V „izbe“ je široká manželská posteľ a poschodová posteľ, obidve z masívneho bukového dreva. Bez diskusie si chlapci uchmatli poschodovú posteľ. Paplóny boli teplé, hriali, ale vystrečiť nezakrytú časť tela von chcelo odvahu, teplota klesla aj vnútri na štyri stupne. Nadránom začalo pršať, ale nebol to rušivý zvuk. Dážď nám skôr zrušil nedeľný program.

Raňajky na lane

Ráno ma prekvapila myšlienka, ako strávim obvyklú pohodovú polhodinku s literatúrou v „tlačiarňi“. Zabudni, zabudni, spieva Veronika Rabada a veru, nič iné mi nezostáva. Po zrýchlenej hygieene sme zistili, že na lane pod nami visí kôš s raňajkami. Jeho vyťahovanie nahor bolo nevšedným zážitkom, ešte väčším bolo odhaľovanie jeho tajomného obsahu. Našli sme v ňom rozmanité druhy potravín: salámy, syry, zeleninu, ovocie. Raňajkovali sme na terase, oble-

čení ako na lyžovačku, jedla bolo dosť aj pre našich večných hladosov. Našli sme aj horúcu vodu v termoskách, takže nebol problém pripraviť čaj či kávu.

Po raňajkách sme odovzdali ubytovanie a cez mokrý les sa ponáhľali k autu. Neplánovaný krátky pobyt v Trenčianskych Tepliciach sa skončil, budeme naň dlho spomínať. Možno sa sem ešte niekedy vrátíme, ale určite si tento romantický pobyt vyskúšame v teplejšom počasí.

Leo Kužela

foto: autor

Tajomná dolina

Dolina pod hradom Uhrovec skrýva tajomstvá, záhady aj neopakovateľnú atmosféru. Narodili sa tu významné osobnosti slovenskej histórie a všetky zasiahli svojím osudom. Ľudia v malebných obciach bánovského okresu na ne nezabudli, a pritom si žijú skromne, s úsmevom na tvári.

REPORTÁŽ Z KONCA KRAJA

„Choďte sa pozrieť na ten cintorín. Vyžaruje zvláštne kúzlo,“ ukazuje prstom pani Viera v Uhrovskom Podhradí na protiahlý kopec. Zaparkujeme auto, k cintorínu je to niekoľko metrov po vlastných. Mala pravdu. Hroby sú nakopené medzi dvoma svahmi, ktoré vymodelovali ostré korýtko. Zvýrazňuje to úkaz celej doliny, kde sa lámu dva svety – svet živých a mŕtvych – a to najmä teraz, keď prežívame čas Dušičiek, spomíname na najbližších, známych, osobnosti. Dvoch veľkých rodákov z Uhrovca, štátnika Alexandra Dubčeka i horolezcu Antona Dobeša, zastihla smrť za tajomných okolností. Dubček zahynul pri tragickej dopravnej nehode, keď šofér luxusného bavoráka dostal na diaľnici D1 pri Humpolci šmyk, prerazil zvodi-

dlá a elitný politik, ústredná postava Pražskej jari, neprežil. Bola to len nehoda? Dohady sa vedú dodnes. Dobeša si zase našla smrť na mieste, ktoré miloval. Jeho vášňou boli hory, rád zdolával najvyššie štíty sveta. Ten posledný výstup z roku 2013 na vrch Nanga Parbat

sa mu stal osudným. Na ich tábor zaútočili pakistanskí militanti a chladnokrvne zastrelili jeho, kamaráta Petra Šperku a ďalších členov expedície.

„Tu rád sedával, v tejto krčme. Chodil sem často, stretával som ho,“ hovorí Jozef, ktorý má

chalupu v Uhrovskom Podhradí. Na kréme visí na horolezcovu pamiatku nepálska modlitebná vlajka, vo vnútri na stenách obrazy Himalájí. „Bol to skvelý človek. V Uhrovci býval, ale sem chodil na pivo. Je hrozné, že sa mu prihodila taká tragédia,“ nechápavo krúti hlavou Jozef.

Uhrovská dolina bola jednou z tých oblastí Slovenska, kde sa domáci masovo zapojili do bojov v SNP. Na Jankovom vršku v blízkosti Uhrovca sídlil štáb partizánskej brigády Jána Žižku. Dnes sa tu nachádza jeden z najvýznamnejších pamätníkov a pietne miesto partizánskych bojov v SNP na Slovensku. Súčasťou areálu je pamätný symbolický cintorín, amfiteáter a partizánske bunkre. V Miezgovciach ich ľudia na začiatku septembra 1944 vybudovali až dvanásť. Poltucet v lese pod Madáčom, druhú polovicu v Panskej dolinke. „Nemci vypálili dedinu. V bunkroch hľadali bezpečie hlavne rodiny s deťmi, ktoré mali otcov partizánov. Niektoré slúžili ako sklady obilia. Strecha bola prikrytá čečinou, spávalo sa na dekách a kabátoch,“ približuje históriu starosta Juraj Trgyňa a k jednému z nich nás vedie. „V niektorých bunkroch bola dokonca piecka, kde zohrievali vodu na pranie alebo aby umyli deti. My sme takto vytvorili aspoň jednu imitáciu bunkra. Zachovali sa tu jamy, ale po rokoch sa zanesli,“ dodáva. Momentálne je v obci len 280 obyvateľov. „Každým rokom toto číslo rastie. Máme jednu veľkú výhodu, že sme síce koncová obec, ale len tri kilometre od okresného mesta,“ vysvetľuje Trgyňa, ktorého asi nič neprekvapí. „Raz v nedeľu mi zazvonil telefón a jeden pán prišiel do Miezgoviec až z Martina, aby mi ukázal, kde máme tri pramene vody. A mal pravdu.“

Dolina síce ukrýva tajomnú históriu, ale Slovensku dala aj učiteľa národa. Veď Ľudovít Štúr na svojej rodnej hrude v Uhrovci dal identitu slovenskému ľudu. Tvoril básne, písmo a zahorel i láskou k Adele Ostrolúckej. Presne stošesť rokov po ňom uzrel svetlo sveta v rovnakom dome v Uhrovci ďalší veľikán slovenských dejín Alexander Dubček. „To sa len tak nevidí. Takýto unikát našej obci nikto nevezme,“ chváli sa pani Anna z Uhrovca. Na svojich rodákov sú tunajší ľudia patrične hrdí a neustále sa v nich vidia. Za ich životom, prácou i odkazom sa môžeme obzrieť v Uhrovskom múzeu, ale aj v pamätných izbách.

„Múzeum približuje najmä mladšej generácii každodenný život obyvateľstva. Prácu, zvyky, oblečenie našich predkov a významné osobnosti, ktoré sa v Uhrovci narodili alebo tu pôsobili. Predstavuje aj niekdajšie fabriky, ich výrobky a ekonomický a hospodársky potenciál obce od minulosti až po súčasnosť. Má sedem expozícií a 1168 exponátov, ktoré sú rozdelené na etnologické, historické a archeologické,“ vykladá starostka Uhrovca Zuzana Máčeková. Spoločne s Uhrovským Podhradím, Žitnou-

-Radišou, Omastinou, Kšinnou i Miezgovcami a Hornými Našticami vytvorili mikroregión Uhrovej doliny. „Prírodné a historické bohatstvo, ľudové remeslá, kultúru, zvyky a tradície, ich uchovanie pre mladé generácie, medzilidské vzťahy – aj toto patrí k posaniu nášho mikroregiónu,“ vysvetľuje Máčeková.

Svedkom dávnej minulosti v Kšinnnej je románsky Kostol svätého Kozmu a Damiána. Interiér i exteriér zdobia stredoveké nástenné maľby. „Už by si žiadali zreštaurovať,“ vravia domáci. Vnútro kostola v roku 1949 vyhorelo. Všetko sa zničilo, zachované zostali len dvierka. „Teraz sa už kostol nevyužíva,“ hovoria smutne Kšinnania. Ich nádejou má byť postupná rekonštrukcia, ktorá je finančne veľmi náročná. Z dvoch samostatných dedín Žitnej a Radiše vznikla v roku 1961 spoločná obec s jednotným názvom Žitná-Radiša. Koncom 18. a začiatkom 19. storočia vypukol v obci mor a neskôr aj cholera a obce stratili polovicu obyvateľstva. Z tohto obdobia sa však zachovala povest' o prameni kvalitnej pitnej vody pod vrchom Melková skala.

Kedysi popri ňom viedla cesta z Podhradia do Žitnej. Traduje sa, že jedného dňa sa touto cestou uberal svadobný sprievod, pod ktorým sa zrazu prepadla zem a svadobníkov spolu s koňmi a vozmí zaliala voda. Už ich nikto nikdy nevidel. Je teda možné, že sa tam môžu nachádzať krasové a iné podzemné priestory alebo i jaskyne.

Obce pod hradom Uhrovec sa bijú o primát s najnižším počtom obyvateľov. „Keď som sa sem vydala, žilo tu veľmi veľa ľudí. V každom dvore bolo aj desať detí,“ vraví pani Vierka z Uhrovského Podhradia, ktoré má momentálne 36 obyvateľov. „A z toho len polovica tu má trvalý pobyt, no reálne tu nežije,“ dodáva. „Mne sa tu ľúbi v lete. Mám kúsok záhradky, kvety. Stačí mi to, už nevládzem toľko robiť. Som rada, že som na čerstvom vzduchu. Také ticho je tu, že dokážeme úplne vypnúť a rela-

xovať,“ pripomína Vierka a spoločnosť jej robí pes Kubko. „Mladých ľudí tu už niet. Odišli do sveta a tam zostali. Aj starosta sem veľmi nechodí. Úrad má v domčeku s hasičskou zbrojniciou, ale žije v Senci,“ vysvetľujú domáci.

Cestou k Uhrovskému hradu stretávame dvojicu turistov. „Pochádzam z Bánoviec, takže v podstate nie som turista. Som tu s priateľkou Wendy, ktorá pochádza z Amsterdamu,“ prezrádza mladík Otto. Párik miluje cestovanie, na svojej dodávke z roku 1986 precestoval kus Európy. „Som taký nomád. Na prežitie nám stačí málo,“ pousmeje sa. V dodávke majú všetko potrebné na prežitie, dokonca aj piecku s komínom, na ktorej si varia. Potulky krajom ich zaviali aj do Uhrovskej doliny. Keď sme ich oslovili, práve šli s bandaskou po vodu k miestnym obyvateľom. „Sú to veľmi priateľskí a ochotní ľudia. Slovensko je krásna krajina, ktorá ponúka veľa možností na relax,“ myslí si

dvoma rokmi. Sú tu jaskyne, rôzne diery, máme krásnu zrúcaninu hradu, ktorý sa renovuje. Aj som tam chodil na brigády,“ dodáva. Omastinú ovplyvnilo aj ľudové staviteľstvo. Domy sú tu v potočnej radovej zástavbe s typickými prvkami ľudovej architektúry. Komory s výškami slúžili na uskladnenie vecí, ale aj na spanie. „Chátrajú,“ zašomre ujo z Omastinej. „Stále sú tu nedoriešené majetkovoprávne vzťahy, človek ani nevie, komu to presne patrí. Nikto tam nebyva,“ dokončí myšlienku a zberá sa domov. Obyvatelia obcí pod Uhrovským hradom majú dlhý zoznam príhod, legend. Dolina stále skrýva svoje tajomstvá. Ktovie, o čom všetkom sa nevie a čo zostáva ukryté pre budúcnosť. Možno aj to sa raz dozvieme... Pravdou však ostáva, že na Dušičky je Uhrovská dolina ešte viac tajomnejšia ako inokedy.

Radovan Stoklasa,
Martin Petrík

Holand'anka Wendy. V kľukatej uličke smerom k hradu sa pozvoľna stratili. Uhrovský hrad je jedna z najzachovalejších zrúcanín na Slovensku. Vypína sa na skalnatom vrchole výbežku Strážovských vrchov, z cesty ho zbadáte len z ojedinelého miesta. Je odľahlý a ťažko dostupný, napriek tomu ho vyhľadáva množstvo turistov. „Keď je teplo, tak od piatka do nedele tu je rušno. Sme radi, keď ľudia odídu a máme tu svoj kľud,“ uzatvára zhovorčivá pani Vierka. Pri návšteve Uhrovskej doliny myslíme aj na Omastinú. Miestny obyvateľ nás oboznamuje, že obec má dva konce. „Horný a dolný, rozdeľovala ich starodávna krásna košatá lipka, ale už tu nie je. Trhala bok múru potoka, tak ju odstránili. My domáci však vieme, kto je z dolného a kto z horného konca,“ hovorí ujo, ktorý tu žije od malička, od roku 1957. „Pomaly to tu už vymiera, ale nedávno sa prisťahovali dve mladé rodiny,“ ukazuje rukou k hlavnej ceste proti prúdu miestneho potoka. „Pomaly vysychá, nie je v ňom dosť vody. Ale čistili ho pred

Nové autobusy, moderné i bezpečné

Na cestách Trenčianskeho kraja od októbra jazdí pätnásť nových autobusov. Väčšina z nich sa môže pochváliť prívlastkom nízkopodlažné, čo je v prímestskej doprave v našich zemepisných šírkach novinka.

Znížená je celková nástupná plocha, no mamičky s kočíkmi a hendikepovaní ľudia pravdepodobne ocenia najmä nástupnú plošinu. Klimatizácia a wifi pripojenie sú už samozrejmosťou. Každé sedadlo má vlastný

bezpečnostný pás, čím sa autobusy stávajú bezpečnejšími. Cestujúci si pochvaľujú aj informačnú tabuľu v interiéri, vďaka ktorej majú prehľad o jazde a dojazde. „Motor v týchto autobusoch je natoľko ekologický, že v niektorých mestách sú ich výfuky čistejšie ako smogové ovzdušie,“ s úsmevom priblížila ekologický motor EURO 6 hovorkyňa SAD Trenčín Ivana Strelcová.

Nové modré autobusy nasadili na najvyťaženejšie linky. Nízkopod-

lažné autobusy premávajú na trase Trenčín – Dubnica nad Váhom – Ilava – Považská Bystrica a Nové Mesto nad Váhom – Stará Turá – Lubina. Do štandardných nových autobusov môžete nastúpiť v okolí Trenčína, Považskej Bystrice, Púchova, Ilavy, Nového Mesta nad Váhom, Myjavy či Bánoviec nad Bebravou. Nákupom autobusov sa priemerný vek flotily SAD Trenčín znížil na 7 a pol roka. Cenu cestovného to však neovplyvní. (red)

Finančná injekcia pomôže hlavne kvalite

Tri trenčianske župné nemocnice sa priblížili k štandardu 21. storočia. Asi najvýraznejšia investícia prišla do Bojníc. Monoblok operačných sál, ktoré rozostavalo ešte Ministerstvo zdravotníctva SR pred takmer pätnástimi rokmi, už slúži pacientom.

Nové operačné sály v zrekonštruovanom monobloku si nevedia vynachváliť najmä lekári. Operovať pri vysokých teplotách bolo často nadľudským výkonom. Primár chirurgie Roman Velický hovorí, že lekári neriešia dobré alebo zlé prípady. Robia vždy najlepšie, ako vedia – samozrejme, v daných podmienkach. „Problémom bolo rozmiestnenie pôvodných sál. Stačilo, že v rámci poschodia nejaká operačná sála vypadla a vznikla havarijná situácia, museli sme sa sťahovať.

Priestory a celkové podmienky už neboli vyhovujúce. Myslím si, že vôbec nepatrili do 21. storočia,“ uzavrel primár. V bojnickej nemocnici vznikli tri lôžkové oddelenia, ortopedické, chirurgické oddelenie a centrálna jiská. Po presťahovaní oddelení do nových priestorov sa tie súčasne začnú rekonštruovať. „Zároveň vzniknú dve nové oddelenia – jednodňová zdravotná starostlivosť a centrálna pooperačná jednotka intenzívnej starostlivosti,“ doplnil riaditeľ nemocnice Ivan Gašparovič. Spokojní sú aj lekári a pacienti na Myjave. Najmenšia krajská nemocnica sa môže pochváliť jedným z najmodernejších röntgenových pracovísk. Čakacie doby sú výrazne kratšie a vďaka pokrokovým technológiám je vyšetrenie šetrnejšie a pohodlnejšie. A dokonca ako naša jediná župná nemocnica

vyšetruje novým digitálnym mografom.

Po urgentnom príjme a nových výťahoch sa v považskobystrickej nemocnici buduje nové oddelenie geriatrickej, ktoré doslova chýbalo ako soľ. Viac ako 65-ročných pacientov síce hospitalizovali, ale len v rámci interného oddelenia, ktoré sa týmto krokom výrazne odľahčí. „Geriatrické oddelenie bude mať samostatný primariát, teda ho bude viesť lekár geriatrickej. Od zdravotných poisťovní máme prísľub, že oddelenie aj vzhľadom na jeho nevyhnutnosť zazmluvnia. Do nemocnice totiž prúdi aj množstvo pacientov z okresu Ilava a nemocnica čelí kapacitným problémom,“ vysvetlil riaditeľ nemocnice Igor Steiner. Geriatricia v Považskej Bystrici bude mať 25 lôžok.

(ars)

Pilotný projekt pre budúce hviezdy

Zlatí chlapi chcú vrátiť zlatú hokejovú éru. Jej kolískou má byť Trenčín, kde vyrástlo veľa hokejových hviezd. Pomôcť chce aj Trenčianska župa prostredníctvom svojej športovej školy. Počas stretnutia s hokejovými funkcionármi na Úrade TSK, ktorého výsledkom bolo memorandum o spolupráci, to pripomenul župan Jaroslav Baška.

Práve pri trenčianskom športovom gymnáziu totiž vyrastá nová hala a v areáli stredoškolského kampusu by mohla stáť aj ľadová plocha. Myšlienku priniesol Richard Pavlikovský, ktorého podporuje celá škála

profesionálnych hráčov, ale aj podnikateľov či samospráva. „Na Slovensku máme v súčasnosti asi 50-tisíc detí v hokejovej príprave. Potrebujeme vybudovať systém, ako tieto deti dostať na korčuľu, na ľad a vychovať z nich budúce športové talenty. Dnes, bohužiaľ, nedokážeme držať krok so svetovou špičkou,“ vysvetlil prezident Slovenského zväzu ľadového hokeja Martin Kohút.

Trenčín má byť pritom pilotným projektom ukázkového hokejového regiónu. Vychovávať nechcú len športovcov, ale aj osobnosti. Samotný autor myšlienky znovuzrodenia hokejového regiónu Richard Pavli-

kovský je rád, že práve s TSK našli množstvo spoločných prienikov. „Naším cieľom je vytvoriť vzor, ktorý by mohol slúžiť aj iným komunitám. Týkalo by sa to predovšetkým výchovy detí a ich celkovej všeobecnej telesnej prípravy. Chceme začať pracovať na tom, aby sme sami seba zlepšili. Aby priestor v hokejovej komunite bol zaujímavý ako pre rodičov, tak aj pre súkromný a verejný sektor,“ doplnil Pavlikovský.

„Sme veľká skupina hokejistov, ktorým sa podarilo dať niečo dokopy, preto verím, že sa veci pohnú dopredu a správnym smerom,“ pridal sa hokejista Branko Radivojevič. (ras)

Centrum pre autistov

Dospelí autisti v našom kraji majú prvé špecializované centrum priamo v Trenčíne. Nachádza sa pri Centre sociálnych služieb DEMY a pomôcť môže až tridsiatke ľudí. Ako opisuje riaditeľ zariadenia Tibor Gavenda, keď pred 21 rokmi začal v DEMY pracovať, boli tam deti. „Dnes sú z nich dospelí ľudia, ktorých rodičia sa už dostávajú do dôchodcovského veku a nemajú dosť síl postarať sa o svoje deti. Chceme, aby vedeli, že o ne bude dobre postarané, aj keď oni tu už nebudú,“ vysvetľuje potrebu tohto typu zariadenia.

V centre bude fungovať denný stacionár, ale aj týždenná či celoročná starostlivosť v závislosti od individuálneho stavu klienta.

Župa je zdravšia

Na svojej finančnej kondícii Trenčiansky kraj za posledné roky zapracoval. Aspoň podľa hodnotenia organizácie INEKO, v tabuľke sa totiž naša župa ocitla na pomyselnom striebornom mieste, ale v zlepšovaní je najlepšia. „Vďaka ušetreným financiam dokážeme rozbehnúť ďalšie investičné procesy a skvalitňovať život ľudí v našom kraji takým spôsobom, ktorý neohrozí vyrovnanosť župného rozpočtu,“ povedal na margo finančného zdravia kraja predseda TSK Jaroslav Baška. Pred štyrmi rokmi bola župa taká zadlžená, že v prepočte na jedného obyvateľa vychádzal dlh 90 eur. Dnes tento dlh klesol o viac ako 10 eur. INEKO hodnotí okrem zákonného dlhového kritéria aj dlhovú službu, bilanciáciu bežného účtu či záväzky kraja po lehote splatnosti.

TMM je späť

Trenčín – mesto módy sa po desiatich rokoch vrátil na scénu veľtrhov. Legenda, ktorá sa ani počas prestávky neprestala spájať s mestom Trenčín, privítala 140 vystavovateľov.

„Priznám sa, že to nebolo vôbec jednoduché, no chceli sme dať priestor na prezentáciu mladým firmám s dôrazom na kvalitu výrobkov a dôveryhodnosť značky,“ vysvetlila riaditeľka výstavy TMM Jana Jankovičová.

Do Trenčína sa na jedinečný módný veľtrh prišli pozrieť tisíce návštevníkov, módných nadšencov, ale legendárnu výstavu si nedali ujsť ani niekdajší zakladatelia či spoločnosti, ktoré vznikli ešte v 30. rokoch minulého storočia. Prehliadkové móla praskali vo švíkoch a značka TMM opäť potvrdila svoje miesto v Trenčíne a regióne vôbec. (mi, red)

Trenčiansky župan je opäť Jaroslav Baška

Obyvatelia Trenčianskeho kraja si 4. novembra volili župana i poslancov krajského parlamentu. Účasť vo voľbách bola 26,32 percent, o sedem percent viac ako pred štyrmi rokmi. Post predsedu TSK obhájil spomedzi siedmich kandidátov Jaroslav Baška, ktorý získal 49,98 percenta hlasov. Do zastupiteľstva si voliči vybrali 47 poslancov, z deviatich volebných obvodov. Zastávať svoju funkciu budú po novom až päť rokov.

BÁNOVCE NAD BEBRAVOU

Zuzana Máčeková (nez.)

Rudolf Novotná (nez.)

Mária Hajšová (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

ILAVA

• Peter Marušinec (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

• Viliam Cívik (nez.)

• Eva Bočincová (nez.)

• Juraj Hort (nez.)

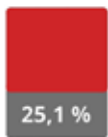
• Pavol Bagin (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

MYJAVA

• Anna Abramovičová (nez.)

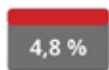
Jaroslav Baška

Renáta Kaščáková

Štefan Škultéty

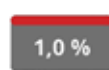
Petra Hajšelová

Ferdinand Vavřík

Nora Pániková

Igor Valko

• Pavel Halabrn (nez.)

NOVÉ MESTO NAD VÁHOM

• Jozef Trstenský (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

• Dušan Bublavý (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

• Ján Bielik (nez.)

• Anna Halinárová (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

• Vladimír Fraňo (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

PARTIZÁNSKE

• Jozef Božík (nez.)

• Erich Dvonč (nez.)

• Iveta Randziaková (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

• Tomáš Merašický (SaS, OĽANO, KDH, OKS, NOVA, Zmena zdola, DÚ)

POVAŽSKÁ BYSTRICA

• Karol Janas (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

• František Matušík (nez.)

• Igor Steiner (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

• Viera Zboranová (nez.)

• Juraj Smatana (SaS, OĽANO, KDH, OKS, NOVA, Zmena zdola, DÚ)

PRIEVIDZA

• Eleonóra Porubcová

• Jozef Stopka (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

• Ladislav Procházka (nez.)

• Mohamed Hemza (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

• Richard Takáč (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

• Viera Beňová (nez.)

• Mária Šramková (nez.)

• Michal Ďureje (nez.)

• Peter Oulehle (SaS, OĽANO, KDH, OKS, NOVA, Zmena zdola, DÚ)

• Miroslav Žiak (SaS, OĽANO, KDH, OKS, NOVA, Zmena zdola, DÚ)

DÚ

• František Tám (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

PÚCHOV

• Rastislav Henek (nez.)

• Milan Panáček (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

• Roman Hvizdák (nez.)

TRENČÍN

• Tomáš Vaňo (nez.)

• Štefan Škultéty (nez.)

• Miloš Mičega (nez.)

• Peter Daňo (SaS, OĽANO, KDH, OKS, NOVA, Zmena zdola, DÚ)

• Eduard Filo (SaS, OĽANO, KDH, OKS, NOVA, Zmena zdola, DÚ)

• Ladislav Matejka (SaS, OĽANO, KDH, OKS, NOVA, Zmena zdola, DÚ)

• Jozef Habánik (SMER-SD, SNS, MOST - HÍD, SZ)

• Stanislav Svatík (nez.)

• Juraj Maláň (SaS, OĽANO, KDH, OKS, NOVA, Zmena zdola, DÚ)

Pozn.: poslanci sú zoradení podľa počtu získaných hlasov (red)

Najtransparentnejší

Trenčiansky kraj sa dostal z posledného miesta rovno na prvé. V rebríčku transparentnosti, ktorý vypracovala Transparency International Slovensko, je dokonca na čele s dvadsať-percentným nárastom pred druhým v poradí. Podľa Michala Piška, jedného zo spracovateľov tabuľky, sa Trenčianska župa otvorila verejnosti, sprístupnila faktúry, zmluvy aj objednávky a dokonca ich prepajila.

Ocenenie najtransparentnejší kraj si Trenčianska župa zaslúžila najmä vďaka projektu Otvorená samospráva.

Výtlky odhalí navigácia aj mobil

Za novou aplikáciou, ktorá je schopná rozlíšiť nerovnosti na vozovke a je použiteľná v mobiloch i navigáciách, stojí mladá Bánovčanka Monika Sanyová.

Maturantka miestneho gymnázia z roku 2012, dnes študentka Fakulty informatiky a informačných technológií STU, je jedna z mála zástupkyň nežného pohlavia v tomto odbore. O to vzácnejšie je uznanie za jej vedeckú prácu priamo od dekanu fakulty. Aj keď sa na prvé počutie či prečítanie môže zdať, že ide o abstraktnú študentskú prácu, opak je pravdou.

Inak povedané, Monika vymyslela aplikáciu do smartfónov či navigácií, vďaka ktorej sa dozvieme o každom výtlku či inej prekážke na našich cestách. Ako sama hovorí, „je to inovácia, ktorá zatiaľ na trhu v takejto podobe neexistuje. Využitím detekcie výtlkov a iných nerovností na cestách bude možné z dlhodobého hľadiska vytvárať štatistiky o kvalite našich vozoviek. Môže to sprehľadniť aktuálny stav, ktoré oblasti cestnej komunikácie sú v kritickom stave a je nutné ich opraviť. Taktiež by sme mohli vodičov na cestách informo-

vať o kvalite ciest prostredníctvom mobilnej navigácie a upozorňovať ich na najkritickejšie nerovnosti na vozovke, ktoré im môžu spôsobiť škodu na aute.“

Rudolf Novotná a redakcia

Kam v našom kraji?

november - december 2017

Termín: stála expozícia

Názov: Miloš Alexander Bazovský
Miesto konania: Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne
Web: www.gmab.sk

Termín: 21. september – 12. november 2017

Názov: Výstava – Ilona Németh / Gabriela Zigová
Miesto konania: Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne
Web: www.gmab.sk

Termín: 9. október – 31. december 2017

Názov: Max Stern, Hviezda, ktorá nezapadla II
Miesto konania: Trenčiansky hrad – Kasáreň
Web: www.muzeumtn.sk

Termín: 18. október – 30. november 2017

Názov: Tváre svetla
Miesto konania: Galéria Regionart pri RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 2. – 4. november 2017

Názov: Bojnícky svetlonos na zámku
Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk

Termín: 4. november 2017 o 16.00 h

Názov: Prechádzky mestom so sprievodcom: Vedecké osobnosti – M. Hell, J. Komorovský
Miesto konania: Kultúro-informačné centrum Trenčín, Mierové nám. 9
Web: www.visittrencin.sk

Termín: 5. november 2017 o 18.00 h

Názov: RozKrávka pre deti
Miesto konania: Kursalon Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplice.com

Termín: 7. november 2017

Názov: Workshop Vráťme sa dopredu: Slovenská architektúra 20. storočia
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 7. november 2017

Názov: Whiskyho cestovateľské kino – Kolumbia
Miesto konania: Blue Note Jazz and Music club, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.bluenote.sk

Termín: 8. november 2017

Názov: KRAJINA NÁDEJE – vyhodnotenie výtvarnej súťaže žiakov špeciálnych škôl
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

Termín: 8. november 2017

Názov: Tvorivé dotyky s remeslom – Hrnčiarska dielnička
Miesto konania: ZŠ Trenčianska Turná
Web: www.tnos.sk

Termín: 9. november 2017

Názov: Afrika na Pionieri s Marekom Slobodníkom
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 9. – 30. november 2017

Názov: Výstava obrazov – Nadežda Jakúbková
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

Termín: 9. november – 8. december 2017

Názov: 54. MÉTA 2017
Miesto konania: Výstavné priestory Trenčianskeho samosprávneho kraja
Web: www.tnos.sk

Termín: 9. – 11. november 2017

Názov: HoryZonty 2017
Miesto konania: Kino Hviezda, Trenčín
Web: www.horyzonty.sk

Termín: 10. november 2017

Názov: 5. ročník Folklórno-ludový večer
Miesto konania: Hotel Lípa, Stará Turá
Web: www.hotellipa.eu

Termín: do 10. novembra 2017

Názov: MADE IN CZECHOSLOVAKIA - retrovýstava
Miesto konania: Považské osvetové stredisko, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

Termín: 10. - 20. november 2017

Názov: FOTO – FILM – VIDEO, retrovýstava
Miesto konania: kultúrny dom, Pružina
Web: www.pospb.sk

Termín: 11. november 2017

8. november 2017

Svetlušky – oblasťná súťaž v tvorivosti pre žiakov špeciálnych škôl

V Považskej Bystrici dostanú žiaci špeciálnych základných škôl priestor, aby ukázali, aký talent sa v nich skrýva. V rámci podujatia Svetlušky budú súťažiť deti z Trenčianskeho aj Žilinského kraja v speve, tanci, modelovaní a skladaní puzzle. Súčasťou akcie bude aj výtvarná súťaž Krajina nádeje. Organizátorom a vyhlasovateľom súťaže je Považské osvetové stredisko v Považskej Bystrici, Spojená škola internátna v Považskej Bystrici a PX Centrum. Podujatie podporilo Ministerstvo kultúry SR. „Cieľom podujatia je motivovať mentálne a zdravotne postihnuté deti k tvorivosti, realizácii a ich prezentácii. V tomto roku sa na súťaži zúčastní približne 100 detí,“ informovala riaditeľka osvetového strediska Daniela Čizmárová. Súťaž podľa nej podporuje u detí súťaživosť a tiež pocit zdravého sebedomia.

11. november 2017

Martin na bielom koni

Už po deviaty raz privítajú zimu v Púchove s pomocou Martina na bielom koni. „Vždy sa hovorilo, že Martin na bielom koni je ten, kto prináša sneh. A my sme sa rozhodli, že nech je akékoľvek počasie, tak v daný deň bude v Púchove snežiť,“ vysvetlila manažérka kultúry Mika Vargová. Podujatie sa začne o 17:00 na pešej zóne, kam príde Martin na reálnom bielom koni. „Dokonca sa ten pán aj volá Martin. Prinesie deťom darčeky a sladkosti a chvíľu medzi nimi pobudne. Následne vyjde na pódium a keď dá pokyn, tak u nás začne snežiť. Máme na to stroje, pokiaľ nebudeme mať také šťastie, aby nám sneh prišiel zhora,“ dodala. Tieto vločky podľa nej prinesú šťastie každému, komu pristanú na hlave. Súčasťou podujatia je aj koncert, tentoraz sa v okresnom meste predstaví jeden z finalistov Československej Superstar Martin Šafařík.

Názov: Smejko a Tanculienka – Kuk, ani muk!

Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 11. november 2017 o 17.00 h

Názov: Martin na bielom koni
Miesto konania: pešia zóna, Púchov
Web: www.puchov.sk

Termín: 13. november 2017

Názov: Medzinárodný festival outdoorových filmov
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 13. november 2017 o 19.00 h

Názov: Afrika na pionieri
Miesto konania: Veľká sála MsDK, Dubnica nad Váhom
Web: www.dubnica.sk

Termín: 14. november 2017

Názov: Cestou necestou
Miesto konania: Blue Note Music and Jazz club, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.cestounecestou.sk

Termín: 14. november 2017 o 19.00 h

Názov: Radošinské naivné divadlo: Besame mucho
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.msksk.sk

Termín: 15. november 2017

Názov: PACI PAC – koncert pre deti
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 15. november 2017

Názov: Tvorivé dotyky s remeslom – Šúpoliarska dielnička
Miesto konania: ZŠ Trenčianska Turná
Web: www.tnos.sk

Termín: 15. november 2017

Názov: Jeseň je dar
Miesto konania: Klátova Nová Ves
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 15. november 2017 o 19.00 h

Názov: Neskoro večer – Talkshow Petra Marcina
Miesto konania: Veľká sála MsDK, Dubnica nad Váhom
Web: www.dubnica.sk

Termín: 15. – 17. november 2017 o 18.00 h

Názov: Spomienka na november
Miesto konania: centrum mesta Trenčín
Web: www.visittrencin.sk

Termín: 15. november – 31. december 2017

Názov: Výstava fotografií – Martin Slatkovský
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

Termín: 16. november – 15. december 2017

Názov: Výstava – Príroda, životné prostredie a deti
Miesto konania: Základná umelecká škola K. Pádiveho Trenčín
Web: www.tnos.sk

Termín: 17. november 2017

Názov: OKA-MIH
Miesto konania: Veľká sála MsDK, Dubnica nad Váhom
Web: www.dubnica.sk

Termín: 18. november 2017 od 13.30 h

Názov: Noc v divadle
Miesto konania: Veľká sála Divadla Púchov
Web: www.puchov.sk

Termín: 19. november 2017

Názov: Štvrtok? Jedine koncert! Večer klasickej hudby
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 19. november 2017 o 15.00 h

Názov: Spevom k srdcu
Miesto konania: Spoločenská sála domu kultúry, Partizánske
Web: www.muap.sk

Termín: 20. november – 15. december 2017

Názov: Výstava výtvarných prác
Miesto konania: Považské osvetové stredisko, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

Termín: 22. november 2017

Názov: Tvorivé dotyky s remeslom – Šúpoliarska dielnica
Miesto konania: ZŠ Trenčianska Turná
Web: www.tnos.sk

Termín: 22. november 2017

Názov: Snow Film Fest
Miesto konania: Kino Púchov
Web: www.puchov.sk

26. november 2017**2. Bathory CROSS 2017**

Finále trailovej série štyroch behov s názvom Výživná štvorka sa bude aj tentoraz konať v karpatských lesoch v okolí Čachtického hradu. Ako informovalo občianske združenie Na hrade, ktoré je organizátorom akcie, parametre trate zostávajú rovnaké ako minulý rok – dĺžka 23 kilometrov s prevýšením 950 metrov. Štart preteku je v nedeľu 26. novembra o 10:00. Prezentácia prihlásených bežcov sa začne už od 8:00 v budove Základnej školy v Čachticiach. Štartovné je päť eur. Po skončení preteku bude pripravené občerstvenie a vyhlásia víťazov preteku i celej série.

Termín: 23. november 2017 o 17.00 h

Názov: Babinec
Miesto konania: Hotel Lipa, Stará Turá
Web: www.hotellipa.eu

Termín: 23. november 2017 – 21. január 2018

Názov: Výstava – Jana Gombiková
Miesto konania: GMAB
Web: www.gmab.sk

Termín: 23. november 2017 – 21. január 2018

Názov: Výstava – Kamil Varga / Súkromný vesmír
Miesto konania: GMAB
Web: www.gmab.sk

Termín: 24. november 2017

Názov: Snow Film Fest
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 25. novembra 2017 od 17.00 h

Názov: Katarínska NOC DIVADIEL
Miesto konania: Dom kultúry, Ilava
Web: www.ilava.sk

Termín: 26. november 2017 o 18.00 h

Názov: Lordi
Miesto konania: Kursalon Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplice.com

Termín: 26. november 2017 od 11.30 h do 14.30 h

Názov: Nedeľný brunch- Azia
Miesto konania: Kúpele Zelená žaba, Trenčianske Teplice
Web: www.kzz.sk

Termín: 26. november 2017

Názov: Zapálenie I. adventnej sviece
Miesto konania: Námestie M. R. Štefánika, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 26. november 2017

Názov: Adventný koncert
Miesto konania: evanjelický a. v. Chrám Boží v Myjave
Web: www.myjava.sk

Termín: 27. november 2017 o 19.00 h

Názov: Neskoro večer – Talkshow Petra Marcina
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 27. november 2017

Názov: Vianoce v Gazdovskom dvore
Miesto konania: Gazdovský dvor Turá Lúka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 28. november 2017

Názov: Mijafské hrtánki
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 29. november 2017

Názov: Smejko a Tanculienka – Kuk, ani muk!
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 30. november 2017

Názov: Štvrtok? Jedine koncert! Milo Král' Band
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Koncert kapely zoskupenej okolo herca a muzikanta Miloslava Kráľa spolu so speváčkou a herečkou Barborou Švidraňovou.

Termín: 1. december 2017

Názov: Čaro Vianoc
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka
Web: www.myjava.sk

Termín: 1. – 3. december 2017

Názov: Beniakové Chynorany
Miesto konania: Chynorany a kaštieľ Brodzany
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Slovenský festival poézie.

Termín: 2. december 2017 o 16.00 h

Názov: Prechádzky mestom so sprievodcom: Stolovanie a príprava tradičných jedál
Miesto konania: Kultúrno-informačné centrum Trenčín, Mierové nám. 9
Web: www.visittrencin.sk

Termín: 2. december 2017

Názov: Mikulášska električka
Miesto konania: Trať Trenčianske Teplice – Trenčianska Teplá
Web: www.trezka.sk

Termín: 2. december 2017 od 10.00 h do 18.00 h

Názov: Vianoce v galérii
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: 3. december 2017

Názov: Zapálenie II. adventnej sviece
Miesto konania: Námestie M. R. Štefánika, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 3. december 2017

Názov: Adventný koncert
Miesto konania: evanjelický a. v. Chrám Boží v Myjave
Web: www.myjava.sk

Termín: 3. december 2017

Názov: KYČERSKEHO SPIEVANKY
Miesto konania: Lazy pod Makytou, Dom histórie
Web: www.pospb.sk
Anotácia: Regionálna súťaž v umeleckom prednese duchovnej a vlasteneckej poézie pre žiakov základných a stredných škôl.

18. november 2017**Noc divadiel**

Noc divadiel budete môcť opäť zažiť aj v Trenčíne. Mottom v poradí ôsmeho ročníka je S divadlom do nekonečna. Malí diváci sa môžu tešiť na veselú klauniádu Adriána Ohrádku z Teátru Komika, ktorá sa začína o 16:00. O hodinu neskôr sa predstaví novodubnický divadelný súbor Beččina s komédiou Len tak... pre radosť. Divadlo 21 z Opatovej zase o 19:00 odohrá komédiu To ste vy, pán Taner?, ktorá získala viacero ocenení. Záverečné predstavenie bude v rukách trenčianskeho herca Pavla Seriša v one-man show Na ostro! „Nebudú chýbať zaujímavé sprievodné aktivity – workshop s klaunom Adynom, tvorivé dielne s výrobou vlastných originálnych pečiatok a veselé fotenie za šašovskou fotostenou. Stredná umelecká škola pripravila výstavu Divadelný kostým z dielne svojich študentov,” uviedla hovorkyňa trenčianskej radnice Erika Ságová.

Svätý Mikuláš a Vianoce na zámku

Romantické priestory Bojnického zámku sa aj počas tohtoročných Vianoc zaplnia vôňou ihličia a vianočnými ozdobami. Múzeum už tradične pripravilo pre

domácich i zahraničných návštevníkov sviatočné prehliadky. „Prehliadkovú trasu múzea doplní bohatá vianočná výzdoba i drobné dramatizované scény. Tento rok sa múzeum zameria na tradičné ľudové zvyky – koledovanie, zdobenie medovníčkov, sviatočné stolovanie. Zákom budú návštevníkov sprevádzať lektori v krojoch a zavedú ich do sveta slovenských ľudových tradícií,“ uviedla kultúrno-propagačná manažérka múzea Petra Gordíková. Sviatočnú atmosféru doplnia desiatky živých vianočných stromčekov. Nebudú chýbať ani stromčeky ľudové, zdobené tradičnými materiálmi a ručne robenými ozdobami. Vlastnú výstavu vianočných ozdôb a dekorácií navyše pripravila aj zdravotne a sociálne znevýhodnené deti. Vianoce na zámku sa začnú 6. decembra príchodom svätého Mikuláša a potrvajú až do 6. januára.

Termín: 3. december 2017

Názov: Alice v krajine Vianoc
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 3. december 2017 o 15.00 h

Názov: Festival speváckych zborov
Miesto konania: Farský kostol sv. Jána Nepomuckého v Hornej Súči
Web: www.tnos.sk

Termín: 3. december 2017

Názov: Mikuláš a mesto deťom
Miesto konania: Námestie SNP, Partizánske
Web: www.muap.sk

Termín: 4. december 2017

Názov: Mária Čirová, Robo Opatovský – koncert
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 5. december 2017 o 17.00 h

Názov: Ako sv. Mikuláš do Trenčína prišiel
Miesto konania: Mierové námestie, Trenčín
Web: www.visittrencin.sk

Termín: 5. december 2017

Názov: Mikuláš
Miesto konania: Námestie M. R. Štefánika, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 5. december 2017

Názov: Whiskyho cestovateľské kino: Severná Kórea
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 5. december 2017

Názov: Vráťme ducha Vianoc do ulíc mesta
Miesto konania: priestor pred Mestským úradom, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 6. december 2017

Názov: Vianočný cimbalový koncert
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne
Web: www.tnos.sk

Termín: 6. december 2017 – 17. január 2018

Názov: AMA 2017 Prievidza
Miesto konania: Galéria Regionart pri RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 7. – 10. december 2017

Názov: Vianoce v divadle 2017
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 8. – 23. december 2017

Názov: Čaro Vianoc pod hradom
Miesto konania: Mierové námestie, Trenčín
Web: www.visittrencin.sk

Termín: 9. december 2017

Názov: Vianočný program Mestského folklórneho štúdia
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 9. december 2017

Názov: Adventné koncerty
Miesto konania: Kostol sv. Jána Nepomuckého v Lednici a v Hornej Marikovej
Web: www.pospb.sk

Termín: 10. december 2017

Názov: Zapálenie III. adventnej sviece
Miesto konania: Námestie M. R. Štefánika, Myjava
Web: www.myjava.sk
Anotácia: Vystúpenia na námestí M. R. Štefánika v Myjave spojené so zapálením II. adventnej sviece.

Termín: 10. december 2017

Názov: Koncert Fragile
Miesto konania: Veľká sála MsDK, Dubnica nad Váhom
Web: www.dubnica.sk

Termín: 12. december 2017 o 18.00 h

Názov: Pavel „Hirax“ Baričák
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.msks.sk

Termín: 12. – 14. december 2017

Názov: Vianoce u nás
Miesto konania: Považské osvetové stredisko, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk
Anotácia: Podujatie pre deti a žiakov MŠ a ZŠ – vianočné zvyky v regióne, tvorivé dielne.

Termín: 14. december 2017 – 12. január 2018

Názov: FOPO 2017•Fotografie pomedzia – Fotografie pomezi
Miesto konania: Výstavné priestory Trenčianskeho samosprávneho kraja
Web: www.tnos.sk

Termín: 14. december 2017

Názov: Štvrtok? Jedine koncert! Minimal Quartet
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 15. december 2017 o 17.00 h

Názov: Živý betlehem
Miesto konania: Námestie SNP, Partizánske
Web: www.muap.sk

Termín: 15. – 16. december 2017

Názov: Vianočné trhy
Miesto konania: fontána pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 16. december 2017 o 9.00 h

Názov: Predaj zabíjačkových špecialít
Miesto konania: Námestie SNP, Partizánske
Web: www.muap.sk

Termín: 17. december 2017

Názov: Zapálenie IV. adventnej sviece
Miesto konania: Námestie M. R. Štefánika, Myjava
Web: www.myjava.sk
Anotácia: Vystúpenia na námestí M. R. Štefánika v Myjave spojené so zapálením II. adventnej sviece.

Termín: 17. december 2017

Názov: Živý betlehem
Miesto konania: evanjelický Chrám Boží v Turej Lúke
Web: www.myjava.sk

Termín: 31. december 2017

Názov: Silvester
Miesto konania: priestor pred mestským úradom, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 31. december 2017

Názov: Silvester na Námestí SNP
Miesto konania: Námestie SNP, Partizánske
Web: www.muap.sk

Termín: 31. december 2017

Názov: Silvestrovské šibrinky – oslávte u nás koniec tohto roka
Miesto konania: Dom kultúry, Ilava
Web: www.ilava.sk

Termín: 31. december 2017

Názov: Silvester 2017
Miesto konania: Námestie M. R. Štefánika, Myjava
Web: www.myjava.sk

foto: red, int

15. – 16. december 2017 Vianoce na Myjavsku

Vianoce na Myjavsku patria už tradične do predsviatočnej ponuky podujatí na Myjave. Tento vianočný jarmok pripravovaný v kopaničiarskom duchu dotvára príjemnú adventnú atmosféru. Zároveň spríjemňuje obyvateľom i návštevníkom okresného mesta čakanie na najkrajšie sviatky v roku. „V tomto roku sa bude konať 15. a 16. decembra 2017 na Námestí M. R. Štefánika pred mestským úradom. V štylizovaných kopaničiarskych domčekoch bude opäť pripravený zaujímavý sortiment vianočného tovaru s dôrazom na tradície a ľudovú kultúru,“ povedal hovorca mesta Marek Hrin. Tešiť sa môžete napríklad na oblátky, medovníky, syry, sušené ovocie, stromčeky, kapry, mäsové výrobky na štedrovečerný stôl či rôzne ľudové umelecké výrobky. Chýbať nebude ani sprievodný kultúrny program. Sobota bude ako zvyčajne patriť kopaničiarskej zabíjačke v podaní myjavských folkloristov i ochutnávke zabíjačkových špecialít.

Autor krížovky: Juraj Mitošínska	jazva (zastar.)	opakujúca sa mnoho- krát (hovor.)	skratka rozpočto- vej organi- zácie	veľmi vysoké napätie (skr.)	Pomôcky: Eol, nikol, alaš, ama, skeč, tyt	vyslovovať <i>hm</i>	Abovská stolica	značka pre barel	rímske číslo 51	urobila slabším		hrkotalo	boli vystavení dažďu	japonská lovkyňa perlorodiak	jemná drobno sieťovaná tkanina
podanie (šport.)					s chvatom siahlo eidamský syr						hmatnutie, uchopenie roztápať				
1. časť tajničky															
skratka obrneneho transpor- téra			polarizač- ný hranol maškrtiť (kniž.)						čľapotal, šľapchotal silno tečie						
obruba obrazu				masa ľudí obec v Trenčian- skom kraji				chytal 3. časť tajničky						obec v Trenčian- skom kraji	severo- americký Indiáni
Pomôcky: parter, tuber, brl, kolchoz	obec v Trenčian- skom kraji	plakat' (bás.) ženské meno					deblinost' prázdnota, plytkosť								
v priebehu času							získavalo mlieko z vemená šudil						európsky pohár spočívá (kniž.)		
jemný likér						vydávalo šum sovietske družstvo						temnota obec v Trenčian- skom kraji			
spletaním zhotovovať				kúce sa, hrabe sa prízemie (zastar.)							krátka komická scénka melódia				
osobné zámeno			vykonajú dojenie voľne visí, padá							šitím nevloží oblúkovitá kosť					
jagali sa, ligotali sa								chce (zastar.) Lut'zov skok						haluci- nácia	športové náčinie (jedn. čís.)
	Slovenská botanická spoloč- nosť (skr.)	utekať (expr.) hanob, znevažuj						lepido tajomstvo				grécky boh vetrov riečny kôrovec			
nepohyb- livá časť motora							koreňová hľuza značka molybdénu						EČV Myjavý cíťoslovce bujnosti		
2. časť tajničky															
spoj do páru					Alojz (dom.)						sústavné liečenie				

Výhercom krížovky lexikón a autoatlas

Do redakcie sme znovu dostali desiatky vašich odpovedí, ktoré sa skrývali v krížovke nášho dvojmesačníka Trenčín región (číslo 6, ročník 2, september – október 2017). Bolo ich dovedna 117, všetci až na jedného uviedli správne znenie tajničky v podobe pranostiky: „V auguste veľké rosy zvestujú pekné časy.“

Výzrebovali sme piatich šťastlivcov, ktorým sme poslali cestovný lexikón a autoatlas. Sú nimi: Mária Birásová, Horná Súča, Štefan Nemeth, Bojnice, Anna Zelenáková, Myjava, Gabika Havalďová, Chynorany a Anton Bôrik, Bánovce nad Bebravou.

Na chvíľu oddychu a relaxu pre vás máme pripravenú ďalšiu krížovku, v ktorej sa skrýva jesenná pranostika. Znenie tajničky nám posielajte najneskôr do 30. novembra buď na redakčný e-mail: redakcia@trenclinregion.sk, alebo poštou na adresu: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. Na piatich výhercov čakajú knižné publikácie.

(red)

Otestujte si vedomosti o myjavských kopaniciach

1. Koľko dielov mal film o svákoví Raganovi, ktorého majstrovsky stvárnil Jozef Kroner?

- a) 2
- b) 3
- c) 4

2. Ktoré mesto sa môže „popýšiť“ prezývku Metropola pod slamou?

- a) Brezová pod Bradlom
- b) Stará Turá
- c) Myjava

3. Ktoré ďalšie slová ešte označujú kopanice?

- a) lazy, štále, rale, klčoviská
- b) lazy, štôlne, rale, klčoviská
- c) lazy, štáty, rolky, klčoviská

4. Kopaničarska kolonizácia nadviazala na:

- a) Valašskú kolonizáciu
- b) Veľkú kolonizáciu
- c) Nemeckú kolonizáciu

5. Medzi sedem divov kopaničarskeho regiónu patrí aj jeden destilát, ktorým je:

- a) slivovica
- b) oskorušovica
- c) hruškovica

Správne odpovede: 1/b, 2/c, 3/a, 4/a, 5/a

NAJBLIŽŠIE ČÍSLO prinesie

Turistická polícia

Začína sa zimná sezóna, ožijú lyžiarske strediská. A my navštívime jedno z nich.

Trenčín región, dvojmesačník, november – december 2017, číslo: 7, ročník II., vyšlo: 5.11.2017. **Vydáva:** Trenčín región, krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR), adresa: Trenčín región – krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín, IČO: 42377897, poštová adresa: Trenčín región – krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. **Redakčná rada:** Eva Frývaldská, Veronika Rezáková, Veronika Matyášová. **Redakcia:** Radovan Stoklasa – šéfredaktor a kolektív autorov. **Foto:** Radovan Stoklasa, archív redakcie – ak nie je uvedené inak. **Kontakty** – email: redakcia@trenclinregion.sk, web: www.trenclinregion.sk. **Náklad:** 110 000 ks, distribúcia v Trenčianskom samosprávnom kraji: obce do 3000 obyvateľov – do schránok, obce a mestá nad 3000 obyvateľov: OcÚ, MsÚ, elektronická podoba: www.trenclinregion.sk. Zaregistrované na MK SR, EV 5360/16, ISSN 2453-7942. Autorské práva vyhradené – použitie len so súhlasom vydavateľa. **Redakčná uzávierka čísla VII/II:** 30. októbra 2017, najbližšie číslo vyjde 5. januára 2018.

Z POŠTY

Milan Šišmiš st. pozýva turistov a návštevníkov Uhrovca do tunajšieho Uhrovského múzea. Pred samotnou návštevou sa telefonicky ohláste. Múzeum totiž nie je bežne otvorené. Bližšie informácie nájdete na stránke obce.

Ďakujeme za tip.

Ďakujem za príjemné čítanie magazínu z nášho kraja.

Peter Gajdoš, Chynorany

Váš dvojmesačník mi dala dcéra pred mojou prvou kúpeľnou liečbou, na ktorú ma poslala pani doktorka onkologička do Nimnice. Priznám sa, že o Nimnici som nevedela nič len to, že leží medzi Púchovom a P. Bystricou. Článok „Perla z Nostickej priehrady“ mi trochu pomohol. Musím v duchu ďakovať dobrým ľuďom, ktorí ľahko zistili, že idem do kúpeľov a ešte pred vystupovaním ma navíhovali. Naozaj musím pozitívne hodnotiť ľudí, stravu a procedúry. Čo mi veľmi prospelo? Minerálna voda! Pani doktorka ma usmernila, že vodu treba piť ráno nalačno 2 deci. Naozaj môjmu žalúdku veľmi prospela.

Emília Tóthová, Košariská

Potešil som sa prehľadu podujatí a hneď som si poznačil pár tipov do kalendára. Chýbali mi tam však niektoré z akcií ako festival dychových hudieb „Na plný dych“ v Moravskom Lieskovom. Noviny Trenčín región sa mi páčia a pripájam pozvánku na ďalší ročník spomínanej akcie. Budem netrpezlivo čakať na ďalšie číslo. Držím Vám palce, nech sa Vám darí.

Emil Janovic, Lubina

Oprava

Na chybu v texte BECKOV-PANSKA JAVORINA-KULHÁN v letnom dvojčíse Trenčín region nás upozornil starosta obce Zlatníky Milan Gešnábel. Kulhán sme tu uviedli ako obec v Nitrianskom kraji. Správne je Kulhán osadou obce Zlatníky, a teda v Trenčianskom kraji. Za upozornenie ďakujeme.

Minister národnej obrany alebo vojny?

Vážený pán šéfredaktor!

Úplnou náhodou sa mi dostalo do rúk 6. číslo Vášho dvojmesačníka Trenčín región. Ako učiteľku dejepisu ma zaujal článok Generálova mohyla, ktorý je dielom pána Lea Kuželu. Našla som v tomto článku chybu, považujem za povinnosť upozorniť Vás na ňu. V článku sa píše: „... pozostatky prvého ministra obrany ČSR generála M. R. Štefánika...“

M. R. Štefánik sa od uznania dočasnej česko-slovenskej vlády v zahraničí sám podpisoval ako minister národnej obrany, ale v skutočnosti po vzniku ČSR bol za ministra národnej obrany menovaný Václav Klobfáč. M. R. Štefánik bol menovaný za ministra vojny. Bol z toho veľmi rozčarovaný, lebo tvrdil, že ČSR musí byť mierumilovným štátom a môže mať len ministerstvo národnej obrany. Vážený pán šéfredaktor, prosím, nehnevajte sa, že som Vám napísala. Sme ľudia, mylíť sa je ľud-

ské. Píšem Vám iba preto, aby ste pre budúcnosť mali správne historické informácie, mojím cieľom nie je nič a nikoho kritizovať či niečo reklamovať. Píšem Vám vyslovene iba ako jedna bežná dejepisárka.

Prajem Vám i Vášmu kolektívu veľa pracovných úspechov, ten článok o mohyle je naozaj skvelý.

S pozdravom

Mgr. Alena Vráblová z Piešťan

Báľešové hody majú vo Vaďovciach v okrese Nové Mesto nad Váhom už štrnásťročnú tradíciu. Kto ich ešte nezažil, nemal

by si ich budúci rok v októbri dať ujsť.

Čo sú to vlastne báľeše? Sú to na plechu pečené kysnuté koláče s posýpkou – lekvárovo-makovou, smotanovou, ovocnou (jablká, slivky...) alebo ich kombináciou. Je to teda návrat k pochúťke našich babičiek.

Počas báľešových hodov sa však nielen ochutnáva. Môžete sa ich tu dokonca naučiť upiecť. Aj toto je jeden zo spôsobov, ako v našom

jedálničku zachovať tento zdravý a chutný koláč. A hoci podstata prípravy je rovnaká, každá kuchárka má „ten svoj“ recept, vďaka ktorému sa báľeše síce málo, ale predsa od seba líšia. Báľeše sa na hodoch „zapíjajú“ meltovicou, tiež tradičnou kávou našej mladosti. A treba uznať, že melta je nezameniteľná s hociakým z desiatok druhov súčasných káv.

Ján Mikláš, Vaďovce

Z POŠTY

Vážená redakcia, srdečne Vám ďakujem za perfektný dvojmesačník. Úžasne sa Vám vydaril tak ako každé číslo.

Zuzana Tehlárová, Beckov

Vážená redakcia, máme záujem o odber dvojmesačníka Trenčín región. Hotel ALFA je informačným strediskom mesta Nová Dubnica. Na oddelení kultúry MsÚ nás informovali, že máme túto požiadavku adresovať priamo Vám. Akým spôsobom je možné začať odoberať noviny na propagačné účely regiónu u našich hostí?

Ďakujeme za odpoveď, s pozdravom prevádzkar hotelu.

Dobrý deň,

Váš hotel sme zaradili do distribučného plánu, takže aktuálne číslo by Vám malo byť doručené poštou.

Redakcia

Ďakujeme za množstvo ďalších tipov, postrehov a dokonca aj básní a piesní. Podľa reakcií sme si čitateľov našli aj v Piešťanoch. Všetkých srdečne pozývame spoznávať Trenčiansky kraj. Hádame získate tipy na výlety aj vďaka dvojmesačníku Trenčín región. Môžete si nás kedykoľvek nájsť na webovej stránke. Distribúciu na miestach, kde ste noviny nedostali, budeme priebežne kontrolovať. Ďakujeme za každý podnet.

K báľešovým hodom aj meltovica

Tieto riadky odštartovala agentúra na správa: Vo veku 85 rokov zomrel 5. septembra 2017 v trenčianskej nemocnici po ťažkej chorobe František Žovinec. Angažoval sa vo folklórnom hnutí v rodnom Selci, viedol folklórnu skupinu Selčan, detský folklórny súbor Selčanka, pre oba kolektívy pripravil desiatky choreografií postavených na zvykoslvi obce. Pôsobil ako spevák, tanečník, hral v sláčikovej hudbe na husle, hral aj v obecnej dychovej hudbe na trúbku, bol aj členom Dychového orchestra TOS Trenčín. Za svoju prácu dostal viaceré ocenenia od kultúrnych a spoločenských orgánov, v roku 1997 najvyššie – Poctu ministra kultúry SR.

...

S Františkom Žovincem sme sa zoznámili na pracovnom posedení v Selci v roku 1974. Prišiel jednoducho za mnou a povedal: „My sa ešte nepoznáme, ja som Fero Žovinec.“ A taký priamy a otvorený bol po celý život. Mal zmysel pre múdry a neurážajúci humor, rozdával sa v práci, v obci, duchovne i fyzicky – doslovne. Popri svojej bohatej a rôznorodej činnosti bol aj darcom krvi, za viac ako 40 odberov získal Zlatú Janského plaketu. Bol vychovaný v kresťanskej rodine a svoj život naozaj tak žil, lebo vieru vkladal do každodenného života.

Jeho život ovplyvnilo rodinné prostredie i tradičná ľudová kultúra rodnej dediny učupenej pod Inovcom. Narodil sa 7. januára 1932, do vienka dostal vzťah k husliam. Veď jeho dedo i otec boli primášmi sláčikovej hudby v Selci. Počas druhej svetovej vojny prišiel o otca, ktorého Nemci odvliekli do koncentračného tábora, odkiaľ sa už nevrátil.

Mladý Ferko sa vyžíval v účinkovaní v miestnom ochotníckom divadle, ale stále ho to ťahalo k folklóru. S Antonom Cagalincom založili folklórnu skupinu Selčan v roku 1964, vtedy zrejme našiel to pravé orechové vo svojom živote. Po odchode Cagalinca z obce sa stal vedúcim Selčanu a v roku 1971 dal dohromady deti z obce a založil detský súbor Selčanka. Bohatstvo ľudových zvykov dokázal pretvoriť do množstva choreografií, Selčan poznali diváci na folklórnych festivaloch vo Východ-

nej, na Myjave, v Strážnici, v Detve, Krakovanoch i Mníchovej Lehote... Skromný vedúci žal ocenenia a jeho partia sa stala symbolom autentického folklóru. Selčania reprezentovali Československo, neskôr Slovensko aj v zahraničí. Znalosti folklórneho bohatstva Selca a jeho histórie uložil Žovinec na papier vo viacerých publikáciách – v monografii k 550. výročiu prvej písomnej zmienky o obci, v publikácii Kultové miesta v Seleckom chotári, v spevníku Piesne zo Selca i v História školstva v obci do roku 1947.

Mal výbornú pamäť a napriek vyššiemu veku bola radosť počúvať príbehy

dávných čias v jeho podaní. Život v obci, to nebola iba tradičná ľudová kultúra, ale aj pešie púte do Topoľčian cez Inovce. Chceli sme ich zaznamenať, ale, žiaľ, už zostanú iba v spomienkach niekoľkých pamätníkov. Doma bol aj v prírode, sledoval jej vegetačný cyklus, život zvierat i vtákov. Sledoval tajomné jamy na okraji seleckého chotára a dlho sme sa o nich rozprávali. Rád si spomínam na aktivity s členmi folklórnej skupiny. Pripravil úžasnú Seleckú svadbu, podporoval dodržiavanie tradícií – chodenie Mikuláša, Ďurské spevy na humnách, oblievačku, hodence a ďalšie. Tieto aktivity lákali do Sel-

ca etnológov, novinárov, fotografov i laikov. Lebo tu platilo pravidlo, že lepšie je raz zažiť, ako desaťkrát počuť. Kde sa Ferko zjavil, v civile či v ľudovom odevu, nikdy nechýbala ťapka kvalitnej pálenky na zahriatie. Dokázal sa rozdeliť s každým, kto neodmietol... Pracoval aj v seleckej pálenici, kde sme sa náhodou stretli. Krátka návšteva sa natiahla na niekoľko hodín. So zaujatím vysvetľoval celý proces spracovania ovocia, teóriu spojil s praxou. Skúsenosti a vedomosti odovzdával aj študentom etnografie na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre.

František Žovinec sa vyučil za strojného zámočníka v Továrni na obrábacie stroje v Trenčíne, kde strávil celý pracovný život. Do oka mu padla dievka od susedov Anna Krúpová, s ktorou sa oženil ako dvadsaťpäťročný, a do rodiny prišli tri dcéry a syn. Celá rodina sa prirodzene podieľala na činnosti Selčanu, deti od malička vnímali obyčaje a zvyky obce. Doma si niekedy otca veľmi neužili, angažoval sa v miestnej Jednote dôchodcov, viedol seniorský spevokol, pracoval v miestnej organizácii Červeného kríža, bol poslancom obecného zastupiteľstva.

V januári mal 85 rokov, bol aktívny, dokonca v júli tancoval na festivale vo Východnej. Keď som začiatkom septembra dostal informáciu, že leží v nemocnici, tušil som, že je zle. Ferko sa nepovaľoval, vždy bolo veľa práce. Boli sme ho navštíviť, pokúšal som sa ho rozveseliť, ale on naznačil, že jeho hodina sa približila. Rozlúčili sme sa a mne bolo ťažko na duši. O dva dni opustil tento svet.

Navždy dotýklo srdce človeka, ktorý rozumel ľuďom. Vedel s nimi žiť ozajstný život, pomôcť im v núdzi i radovať sa z ich úspechov. Nebál sa tvrdej práce, často sme obdivovali jeho nadšenie a čudovali sa, kde berie toľko síl na realizáciu svojich plánov. „Odchádza vzácny a obetavý človek – legenda, ten pravý autentický nositeľ tradícií, a svet je zas o kus chudobnejší a smutnejší. Slovenský folklór a naša kultúra stratili vzácného človeka, ktorý sa celý život riadil heslom: Poznaj a zachovaj dedičstvo krásnych krojov, spevov, zvykov a obyčají našich otcov a materí,“ povedal pri oficiálnej rozlúčke starosta Selca Stanislav Svatík.

Odpočívaj v pokoji, Ferko!

Leo Kužela